

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 1. Quid, & quotuplex sit attributum diuinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO I.

Quid, & quomplex sit Attributum diuinum?

Attributi diuini nomen generatim significat quidquid de Deo verè affirmari potest, vt notant Gillius & alij ab ipso citati lib. 2. tract. 2. cap. 5. Quæ acceptio fundatur in communi doctrina & vsu Dialecticorum, qui prædicatum passim attributum vocant, nempe id quod potest in propositione de subiecto enunciari: ita vt nomen hoc, *Attributum*, significet in recto, id quod potest de aliquo prædicari; connotando in obliquo actum intellectus, per quem potest enunciari, & à quo intrinsecè denominatur attributum, aut enunciatum.

Speciatim autem variè sumitur à variis: à Gregorio, & Marsilio, pro perfectione simpliciter simplici. A Vasque, & Gabr. pro perfectione quæ de Deo naturali ratione inuestigari potest, & à nobis significatur per modum alicuius formæ Deo adiacentis, vt sapientia, intellectus, misericordia. A Durando, Henrico, & Gillo, pro perfectione communi Deo & creaturis, quæ modo nostro intelligendi supponat essentiam constitutam in esse suo substantiali, æque illa prædicetur tanquam proprietatis & affectio naturalis. A Suare, & Canariensi, pro proprietate absoluta, id est, non relatiua notionaliter; aut indifferente, & abstracta à relatiua & absoluta, quæ per modum officii, deum prædicetur de ipso.

Alij dicunt, nomine attributi diuini specialiter sumpto, intelligi debere ea omnia & sola prædicata, quæ Deo quidem necessario conueniunt: sed tamen, respondent perfectionibus creaturarum quæ non sunt illis essentialia, cuiusmodi sunt cognitio sui & possibilitium, & amor quo se ipsum perfectissime diligit, aliaque his similia. Nam cognitio & amor creaturarum, quibus respondent hæc Dei prædicata, nec sunt illis essentialia. Ratio eorum est, quia in quæstione quæ attributa sint de Dei essentia, in qua nonnulli partem affirmantem tuerentur, vniuersaliter, & alij negant: sed per attributum diuinum intelligi solum debent ea omnia de quibus potest rationabiliter dubitari, an sint de Dei essentia. Nam de re manifesta inutiliter & ineptè quæstio proposita institueretur. Est autè manifestum, prædicata contingentia non esse de Dei essentia: Est item euidenter prædicata quæ in Deo respondent, id est, similia sunt, his perfectionibus quæ sunt essentialia creaturis, esse Deo essentialia: vt esse ens, esse substantiam spiritalem, viuentem, & rationalem seu intellectualem. Quare supradicta sunt prædicata diuina necessaria, & similia

perfectionibus non essentialibus creaturarum, de quibus rationabiliter dubitari potest, an sint de conceptu essentia diuina. Dubitari enim potest num essentia diuina concipi debeat, ad instar essentia creaturarum: ita vt non includat huiusmodi perfectiones, quemadmodum perfectiones quæ illis respondent in creaturis, non includuntur in earum essentia.

Verùm sicut non consentiunt Theologi in acceptione attributi diuini specialiter sumpti: ita non conueniunt in quæstione prædicta, sic proponenda: sed nonnulli eam proponunt cum limitatione ad aliqua de diuinis attributis, de quibus specialiter est ratio dubitandi. Exempli gratia Suar. lib. 1. de essentia Dei, cap. 9. 10. & 11. postquam enumerauit, & distinxit Dei attributa, in transcendentia, & non transcendentia, communia & propria, positiua & negatiua, absoluta & respectiua, æterna & temporanea: restringit quæstionem, an diuina attributa distinguantur in se, ab essentia, & an sint de essentia, ad sola attributa positiua, & non relatiua relatione rationis, vt patet ex capite 10. numero 1. & ex titulo præfixo capiti 11. Alij quæstionem propositam restringunt ad attributa absoluta, vt Mærat. disput. 47. & alij plerique. Alij ad ea Dei attributa quæ continent perfectionem simpliciter simplicem, & absolutam, id est, non relatiuam ad intra, vt Granad. part. 1. controu. 1. tractat. 2. caput. 7. num. 2. iuncta disput. 5. num. 1. Alij denique ad perfectiones simpliciter simplices secundarias, id est, manentes metaphysicè & virtualiter in aliis prioribus, vt Fazolus quæst. 4. artic. 2. dub. 1. num. 10. in fine. Sed neque ab aliis inutiliter proponitur quæstio indefinitè aut generaliter, vt detur occasio distinguendi ea quæ sunt essentialia à non essentialibus. Qui autem respondent generatim affirmatiuè aut negatiuè, id faciunt præsupposità strictiori quæstione acceptione attributi, suæ intentioni fauente: de qua acceptione non inter omnes conuenit, neque profertur solida illius probatio. Quare ex quæstionis supra dictæ propositione, non potest hæc controuersia de significatione attributi diuini, sufficienter defini.

Existimo autem nomine attributi diuini generaliter, rectè comprehendi posse omne prædicatum quod de Deo verè affirmari potest in sensu non identico: siue illud sit Dei proprium, siue commune creaturis sub eo nomine, sub quo abstractè significatur & prædicatur. Specialiter verò attributum Dei dici posse sine prædicatum quod tribuitur essentia diuina, quæ in se ex seipsum & aduentiuum, id est, extra illius conceptum essentialem, & quasi adiectiuè aut denominatiuè conueniens respectu totius essentia illi præsuppositæ, secundum rationem & distinctionem virtualem; Cuiusmodi sunt proprietates, & affectio

I
Attribut.
diuin. quid
sit?

Multiplex
& varia il-
lius ac-
ceptio.

Suar.

Mærat.

Granad.

Fazolus.

4
Vera illius
acceptio

Damascen.

sonales, & actus contingentes intellectus & voluntatis diuinæ. Hæc enim magis specialiter sunt attributa essentia, eoque sensu volunt aliqui dixisse sanctum Damascenum lib. I. de fide orthodoxa capite 4. Quæcumque de Deo per affirmationem dicimus, non ipsius naturam, sed quæ circa ipsius naturam sunt, ostendunt. Sed de vero illius loci sensu dicemus infra numero 57. Aliæ vero restrictiones videntur esse ad placitum, & non nisi sufficienti ratione. Porro in hoc tractatu, in quo de Deo ut vno disputamus, per attributa diuina, de quibus dicere aggredimur, intelligimus omnia prædicata, quæ de Deo, quatenus vnus est, verè & non identicè affirmantur, reiectis personalibus, & notionalibus, insequentem tractatum, in quo de Deo ut Trino disputabitur.

5. Attributū diuinū multiplex est.

Sic autem sumptum attributum diuinum multiplex est. Primò enim, quædam sunt positiua, vt esse bonum, iustum, sapientem: quædam negatiua, vt esse infinitum, immensum, immutabilem. Secundò, quædam sunt absoluta, vt esse simplicem, vnum, perfectum: Quædam relatiua, vt esse omnipotentem, creatorem, iustificatorem. Tertio, quædam sunt transcendentia, quæ per omnia entium genera diffunduntur, vt esse vnum, verum, bonum. Quædam magis particularia, sed Deo tamen cùm aliquibus creaturis communia, vt esse intelligentem, sapientem, volentem. Quædam Dei omnino propria, vt esse independentem, & esse æternum æternitate strictè sumpta. Quarto, aliqua sunt, ad constituendum veluti in esse, sine ad constituendum in quodam essendi actu tantum. Quædam ad constituendum in virtute & potentia: & quædam ad constituendum in actu & operatione. Seu quædam sunt veluti formæ ad esse, quædam potentia ad operandum, & quædam actus & operationes. Exemplum primi generis est, esse simplicem, esse illimitatum. Secundi, esse intellectiuum, volitiuum, operatiuum. Tertij, intelligere, velle, operari. Quintò, quædam sunt necessaria, & quædam contingentiæ: & inter hæc, quædam ab æterno Deo conueniunt, vt esse prædestinantem, esse intelligentem omnium contingentium: Quædam in tempore, vt esse creatorem, & esse Dominum, quæ ante mundi creationem non poterant verè de Deo enunciari. Præ necessariis verò quædam intelliguntur conuenire Deo ad modum prædicatorum substantialem, & per proportionem ad ea quæ in substantiis creatis distinguuntur à nobis in linea prædicamentali, vt esse substantiam spiritalem, viuentem, & intellectualem, independentem & perfectissimè. Alia Deo videntur tribui per modum passionum seu proprietatum, proportionem habita ad creaturas: Et quædam eorum tribuuntur vt consequentia rationis in entis, vt vnum, verum, bonum: Quædam vt insequentia rationes inferiores & magis proprias, vt esse per se, & indiuisibi-

lem, & inextensum formaliter, esse præditum intellectu, voluntate & omnipotentia.

Sextò denique, aliqua sunt quæ de Deo dicuntur metaphoricè, vt penitentia, dolor & similia, quæ imperfectionem in suo proprio & formali significato inuoluunt: Alia propriè, vt sapientia, iustitia, misericordia, cæteraque omnia quæ in sua formali ratione non inuoluunt imperfectionem. Quorum plurima, licet ex creaturis desumpta sint, abstrahuntur tamen à nobis, & aliùs concipiuntur secundum suas formalitates, separando eas ab esse creato, & secundum se illas concipiendo, quò pacto verè ac propriè Deo conueniunt. Sed vt rectè D. Thom. aduertit qu. 13. artic. 3. in eiusmodi attributis affirmatiuis, sumptis ex rebus creatis, duo considerare est. Scilicet perfectiones ipsas formaliter significatas, vt sapientiam, bonitatem, iustitiam, misericordiam: & modum significandi, vel in concreto per modum compositionis, quæ in Deo non est; vel in abstracto per modum formæ, quæ imperfectionem etiam inuoluit. Quantum igitur ad id quod significant huiusmodi nomina, propriè competunt Deo, & magis propriè seu perfectè ipsi, quàm creaturis. Quantum verò ad modum significandi, non dicuntur de Deo propriè, habent enim modum significandi qui creaturis competit. In attributis verò negatiuis notandum est, quòd licet voce & significati modo sint negatiua: materialis tamen significatum ipsorum est perfectio quædam positiua, quam negatione declarantur; sicut differentiam brutorum constitutum, verè positiuum, declaramus per irrationale. Item quamuis nomina illa desumantur à creatis imperfectionibus, quas in obliquo significant & connotant nomina illa negatiua, vt in corporeum, corpus; immutabile, mutationem; & sic de alijs. Perfectio tamen quam in Deo significant, non est quid dependens ab huiusmodi imperfectionibus, sed Deo conuenit absolute sine ordine ad illas. De his plura Suar. tractat. 1. lib. 1. cap. 9. Vasquez disp. 116. cap. 1. & Gill. lib. 2. tract. 2. cap. 5.

6. D. Thom. Nomina sumpta de rebus creatis quomodo Deo conueniant.

Attributū negatiuum Dei significant aliquam eius perfectionem. Suarez. Vasquez. Gillius.

SECTIO II.

De attributis diuinis distinguuntur à parte rei, vel inter se, vel ab essentia.

Partem affirmantem docuerunt Gualterus quidam relatus à Nypho in elucidario, lib. 12. Metaph. disput. 13. cap. 3. & Scotus in primo distinct. 8. quæst. 4. quorum ille affirmavit realiter distinguui: Itæ, formaliter ex natura rei. Quam distinctionem formalem ex natura rei, Scotus vult esse actu in re ipsa, neminè cogitantem & esse median inter realem & rationis: quicquid dicant nonnulli quæ Scotum ab hoc errore excusare conantur, voluitque eum loqui solum de distinctione rationis. Sic enim habet dist. cit. tract. 4.

7. Gualter. Nyph. Scotus.